

Vai trò của phong tục tập quán trong Tết cổ truyền ở đồng bằng Bắc bộ

TS. NGUYỄN QUỐC TUẤN, ThS. PHAN THUYỀN TÂM

Trường Đại học Đại Nam

● NGÀY NHẬN BÀI: 10/01/2023 ● NGÀY GỬI PHẢN BIỆN: 30/01/2023

● NGÀY DUYỆT ĐĂNG: 13/02/2023

Tóm tắt: Tết cổ truyền của người Việt Nam đã trở thành nhân tố văn hóa, với những phong tục, tập quán đặc sắc, tạo sự ảnh hưởng to lớn đến hoạt động du lịch tại các vùng, miền nhất là ở miền Bắc Việt Nam. Việc nắm bắt các ảnh hưởng của Tết cổ truyền là một nhân tố giúp cho ngành du lịch có thể khai thác để có những chương trình, dịch vụ tốt nhất cho du khách, tạo cơ hội cho các doanh nghiệp du lịch phát triển.

Từ khóa: Tết cổ truyền, du lịch, miền Bắc.

Tết cổ truyền Việt Nam, hay còn gọi là Tết Nguyên Đán - luôn ở trong tâm thức và theo suốt cuộc đời của mỗi người Việt Nam, từ lúc còn thơ bé háo hức chờ manh áo mới, chờ mừng tuổi ngày Tết, đến khi trưởng thành lo thực hiện trọn vẹn nghi lễ ngày Tết, và khi về già được muốn cùng con cháu an nhàn hưởng Tết... Tết cổ truyền đã trở thành một mỹ tục của người Việt Nam, nó không đơn thuần là thời điểm chuyển giao giữa năm cũ và năm mới, hay đơn giản là sự chuyển mùa... mà hơn thế, Tết mang ý nghĩa tâm linh và nguồn cội, khiến ta sống sâu sắc hơn, gắn bó hơn với quê hương, tổ tiên; chan hòa hơn trong tình thương mến với gia đình, đồng loại; dạt dào hơn trong niềm tin yêu và hy vọng...

Có thể nói rằng Tết cổ truyền đã trở thành nhân tố văn hóa mở ra trong mỗi con người Việt Nam và để lại biết bao kỷ niệm sâu sắc. Các phong tục, tập quán trong Tết cổ truyền ở miền Bắc đã tạo ra những nét mới lạ, độc đáo, tạo ấn tượng lớn cho các du khách trong và ngoài nước, ảnh hưởng to lớn đến hoạt động du lịch của Việt Nam

CÁC PHONG TỤC, TẬP QUÁN TRONG TẾT CỔ TRUYỀN Ở MIỀN BẮC ĐÃ TẠO RA NHỮNG NÉT MỚI LẠ, ĐỘC ĐÁO, TẠO ẤN TƯỢNG LỚN CHO CÁC DU KHÁCH TRONG VÀ NGOÀI NƯỚC. ĐÂY LÀ CƠ HỘI ĐỂ PHÁT TRIỂN VÀ CŨNG LÀ THÁCH THỨC CHO NGÀNH DU LỊCH CỦA VIỆT NAM.

và cũng tác động mạnh mẽ đến các lĩnh vực trong cuộc sống, đặc biệt là trong các ngày lễ Tết. Đây là cơ hội để phát triển và cũng là thách thức cho ngành du lịch của Việt Nam.

1. ẢNH HƯỞNG CỦA CÁC PHONG TỤC, TẬP QUÁN TRONG TẾT ĐẾN NGÀNH DU LỊCH

1.1. Ảnh hưởng đến đời sống tâm linh của du khách

Trong dịp Tết cổ truyền của Việt Nam, các công ty kinh doanh lữ hành đã nắm bắt được tâm lý của đông đảo các tầng lớp du khách và xây dựng rất nhiều tour hướng khách du lịch đến với chùa chiền để chiêm bái. Tại đây, khách du lịch trong nước cũng như quốc tế không chỉ được cảm nhận một không khí tấp nập, đông vui của những ngày đầu xuân mới mà còn làm trỗi dậy đời sống giác ngộ của khách du lịch.

Vào dịp cuối năm, các hoạt động văn hóa du lịch diễn ra sôi động và phong phú, tạo điều kiện cho các tầng lớp du khách vui xuân, đón Tết cổ truyền.

Tuy nhiên, bên cạnh những hoạt động lành mạnh, nâng cao đời sống văn hóa tinh thần thì còn có nhiều loại hình mê tín dị đoan, dịch vụ bói toán... Vấn nạn này tràn

lan trong dịp lễ Tết có ảnh hưởng không nhỏ đến đời sống tâm linh của du khách. Khách du lịch tham gia các tour đến chùa chiền chiêm bái vô tình bị những lời “phán” của các ông thầy, bà thầy khiến cho tinh thần hoang mang, làm mất đi niềm vui thích khi tham gia du lịch. Điều này ảnh hưởng đến cả chất lượng phục vụ của các công ty lữ hành.

1.2. Ảnh hưởng đến đạo đức, lối sống và cách suy nghĩ của du khách

Những du khách từ các nước trên thế giới đến Việt Nam du lịch vào dịp Tết Nguyên Đán, được đón Tết cùng người Việt Nam, được tham gia tiến hành các nghi lễ thờ cúng, ít nhiều cũng sẽ bị ảnh hưởng về cả đạo đức và lối sống.

Tín ngưỡng cầu may có ảnh hưởng không nhỏ đến bộ phận du khách nước ngoài. Du khách không chỉ dừng lại ở mức độ tìm hiểu thêm về nét đẹp văn hóa truyền thống và phong tục, tập quán của người Việt mà họ thực sự ấn tượng và thậm chí còn đặt mình đi theo những phong tục đó, bởi lẽ ai cũng mong muốn những may mắn, hạnh phúc sẽ đến với chính mình, gia đình của mình và những người xung quanh.

1.3. Ảnh hưởng đến sự phát triển của ngành du lịch

Sự tham gia của cộng đồng vào các hoạt động du lịch dựa vào các phong tục, tập quán trong Tết cổ truyền dân tộc ở miền Bắc là hết sức cần thiết và không thể thiếu được trong việc phát triển bền vững du lịch, bao gồm sự tham gia của: (1) Cư dân địa phương; (2) Các cơ sở kinh doanh du lịch; và (3) Khách du lịch.

Cư dân địa phương: Các phong tục, tập quán trong Tết cổ truyền dân tộc ở miền

TRONG DỊP TẾT CỔ TRUYỀN CỦA VIỆT NAM, CÁC CÔNG TY KINH DOANH LỮ HÀNH ĐÃ NẮM BẮT ĐƯỢC TÂM LÝ CỦA ĐÔNG ĐẢO CÁC TẦNG LỚP DU KHÁCH VÀ XÂY DỰNG RẤT NHIỀU TOUR HƯỚNG KHÁCH DU LỊCH ĐẾN VỚI CHÙA CHIỀN ĐỂ CHIÊM BÁI.

Bắc không chỉ tác động kinh tế mà còn tác động đến cuộc sống, truyền thống và văn hóa cũng như sinh kế của cộng đồng dân cư. Không giống như những người tham gia khác trong ngành du lịch, cộng đồng địa phương sẽ phải giải quyết với vấn đề du lịch cho dù họ có được chọn tham gia hay không. Các thành viên cộng đồng dân cư đóng vai trò quan trọng vừa trực tiếp vừa gián tiếp tác động sự phát triển du lịch khu vực.

Khách du lịch: Khách du lịch là một chủ thể quan trọng trong các quan hệ du lịch, được mọi hoạt động quản lý, kinh doanh du lịch hướng đến. Bằng việc tiêu dùng và chi trả cho việc tiêu dùng sản phẩm du lịch, du khách chính là người tạo nên thu nhập du lịch. Là một bên trong quan hệ cung - cầu du lịch, tổng hợp các nhu cầu của khách du lịch là yếu tố khách quan, thúc đẩy hình thành và phát triển hệ thống kinh doanh, sản xuất và cung ứng hàng hóa, dịch vụ, quản lý du lịch, bảo đảm an ninh trật tự, an toàn xã hội cho hoạt động du lịch.

Là người tiêu dùng các sản phẩm du lịch, trực tiếp tác động đến tài nguyên du lịch và tương tác với cộng đồng dân cư tại điểm đến, yếu tố trách nhiệm của khách du lịch có tác động, ảnh hưởng quan trọng đến phát triển bền vững du lịch. Chiều hướng tác động tùy thuộc vào mức độ trách nhiệm, thái độ và hành vi ứng xử của du khách với các phong tục, tập quán trong Tết cổ truyền dân tộc ở miền Bắc là tài nguyên du lịch, với cộng đồng dân bản địa khi tiêu dùng sản phẩm.

Các cơ sở kinh doanh du lịch: Trong kinh doanh du lịch, các cơ sở kinh doanh khai thác, sử dụng tài nguyên du lịch là các

SỰ THAM GIA CỦA CỘNG ĐỒNG VÀO CÁC HOẠT ĐỘNG DU LỊCH DỰA VÀO CÁC PHONG TỤC, TẬP QUÁN TRONG TẾT CỔ TRUYỀN DÂN TỘC Ở MIỀN BẮC LÀ HẾT SỨC CẦN THIẾT VÀ KHÔNG THỂ THIẾU ĐƯỢC TRONG VIỆC PHÁT TRIỂN BỀN VỮNG DU LỊCH, BAO GỒM SỰ THAM GIA CỦA: (1) CƯ DÂN ĐỊA PHƯƠNG; (2) CÁC CƠ SỞ KINH DOANH DU LỊCH; VÀ (3) KHÁCH DU LỊCH.

phong tục, tập quán trong Tết cổ truyền dân tộc ở miền Bắc để tạo nên hàng hóa, dịch vụ phục vụ nhu cầu của du khách và thu về lợi nhuận. Do đó, hoạt động của cơ sở kinh doanh du lịch trực tiếp góp phần tạo nên doanh thu, giá trị tăng thêm của ngành du lịch, đồng thời cũng tác động trực tiếp đến tài nguyên du lịch, đến môi trường tự nhiên - xã hội cũng như đến cộng đồng dân cư nơi có hoạt động du lịch.

Cơ sở kinh doanh có trách nhiệm sẽ có ý thức sử dụng hiệu quả các phong tục, tập quán trong Tết cổ truyền, khai thác hợp lý tài nguyên và các nguồn lực du lịch khác để góp phần thúc đẩy tăng trưởng kinh tế du lịch bền vững, chia sẻ lợi ích với cộng đồng, đóng góp cho giải quyết việc làm, xóa đói giảm nghèo ở địa phương, bảo vệ tài nguyên, môi trường du lịch.

2. MỘT SỐ GIẢI PHÁP KHAI THÁC PHONG TỤC, TẬP QUÁN TẾT CHO PHÁT TRIỂN NGÀNH DU LỊCH

2.1. Tăng cường công tác quản lý nhà nước

Trước hết, cần ban hành Pháp lệnh về phong tục, tập quán và các văn bản hướng

dẫn thực hiện, chuẩn bị để tiến tới xây dựng Luật về phong tục, tập quán. Đây là căn cứ pháp lý để các chủ thể khai thác, sử dụng các phong tục, tập quán tham gia thực hiện chủ trương xã hội hóa trong hoạt động du lịch. Tuyên truyền, nâng cao nhận thức cho nhân dân thực hiện tốt quyền và nghĩa vụ của mình với Nhà nước. Vận động quần chúng tích cực tham gia xây dựng khối đại đoàn kết toàn dân tộc, nâng cao tinh thần, ý thức phấn đấu vì mục tiêu phát triển du lịch chung của đất nước.

2.2. Mở rộng giới thiệu, quảng bá về Tết Nguyên Đán

Đây là một công việc quan trọng vì thông qua việc quảng bá, giới thiệu về Tết Nguyên Đán của người Việt, du khách sẽ có những hiểu biết rõ nét về những nét văn hóa đặc sắc của ngày Tết cổ truyền ở Việt Nam và sẽ mong muốn được tham gia du lịch để tìm hiểu về ngày Tết ở Việt Nam. Mặt khác, đây là công cụ để du lịch tâm linh của Việt Nam tăng tính cạnh tranh và xây dựng được hình ảnh của mình trong tâm trí du khách, đặc biệt là du khách nước ngoài vì thời điểm này cũng là thời điểm ở một số nước cũng diễn ra Tết Nguyên Đán như Nhật Bản, Hàn Quốc, Trung Quốc, Singapore,...

Cần thiết lập một website riêng giới

CƠ SỞ KINH DOANH KHAI THÁC HỢP LÝ TÀI NGUYÊN VÀ CÁC NGUỒN LỰC DU LỊCH KHÁC ĐỂ GÓP PHẦN THÚC ĐẨY TĂNG TRƯỞNG KINH TẾ DU LỊCH BỀN VỮNG, CHIA SẺ LỢI ÍCH VỚI CỘNG ĐỒNG, BẢO VỆ TÀI NGUYÊN, MÔI TRƯỜNG DU LỊCH.

thiệu về Tết Nguyên Đán của người Việt Nam một cách chi tiết, sống động và cụ thể để làm nổi lên những nét độc đáo và đặc sắc của ngày Tết cổ truyền, tạo ra những ấn tượng sâu đậm cho du khách, đặc biệt là du khách nước ngoài. Website có thể bao gồm những mục chính là các phong tục, tập quán, tín ngưỡng, các thú vui và ẩm thực ngày Tết. Mỗi mục này cần giới thiệu tới du khách thuộc nhiều quốc tịch thông qua các ngôn ngữ của họ.

Các công ty du lịch tham gia kinh doanh trong dịp Tết cần lập ra những chương trình hấp dẫn mang đặc trưng ngày Tết với những cái tên mang đậm hương vị Tết cổ truyền, vì ngay cái tên cũng có thể gây ấn tượng lớn cho du khách. Các khách sạn, cơ sở lưu trú và dịch vụ ăn uống cần đưa ra các món ăn ngày Tết đang chế biến, trang trí hết sức công phu đẹp mắt. Các khu vui chơi giải trí cần giới thiệu các chương trình đặc sắc, đề cao yếu tố Tết cổ truyền cùng các trò chơi hấp dẫn.

Các công ty du lịch, các khách sạn, các khu vui chơi giải trí khi tham gia khai thác Tết Nguyên Đán để phục vụ cho mục đích du lịch nên tập trung phối hợp lại dưới sự chỉ đạo của Tổng cục Du lịch Việt Nam, từ đó, tiến hành quảng bá với quy mô lớn, gây được ấn tượng, thu hút được sự chú ý của nhiều người.

2.3. Vận động quần chúng nhân dân cũng như du khách tham gia bảo tồn, phát huy những nét văn hóa dân tộc truyền thống đặc sắc trong Tết Nguyên Đán

Phong tục, tập quán cổ truyền ngày Tết và các hoạt động vui xuân đón Tết không những là cơ sở để tạo ra các sản phẩm du lịch mà còn là yếu tố thúc đẩy động cơ đi

du lịch của du khách. Vì vậy, việc vận động quần chúng cũng như du khách duy trì, bảo tồn và phát huy những nét văn hóa truyền thống đặc sắc là việc làm hết sức cần thiết. Mỗi công dân sinh sống trên lãnh thổ Việt Nam cũng như những người tham gia du lịch đều có nhiệm vụ phải bảo tồn và phát huy những yếu tố truyền thống đó. Để thực hiện tốt nhiệm vụ trên cần tác động mạnh mẽ đến tư tưởng, tình cảm, tâm lý của nhân dân, nhất là thế hệ trẻ, những chủ nhân tương lai của đất nước về những giá trị đặc sắc, những nét văn hóa truyền thống của Tết Nguyên Đán; ngăn chặn những luồng văn hóa lai căng nhằm xây dựng một lối sống đẹp dựa trên những giá trị truyền thống của dân tộc, góp phần giữ gìn bản sắc của Tết cổ truyền dân tộc.

2.4. Đa dạng hóa các loại hình du lịch, các chương trình tour trong dịp Tết Nguyên Đán

Biện pháp này rất quan trọng vì đa số các khách du lịch tham gia dịp Tết Nguyên Đán ngoài việc tìm hiểu về phong tục lễ Tết, hưởng thụ bầu không khí Tết thì đều muốn tham gia các loại hình du lịch khác như du lịch biển, du lịch thể thao, du lịch thăm quê hương,... Ngoài ra, việc kết hợp du lịch Tết với các loại hình du lịch khác trong một tour cũng góp phần nâng cao chất lượng, tránh sự nhàm chán cho du khách. Khi xây dựng tour, điều quan trọng nhất là phải nắm bắt trúng tâm lý của mỗi loại hình du khách:

- Đối với những du khách đến Việt Nam hướng sự quan tâm đến đời sống tâm linh và đạo Phật thì cần tổ chức những tour dành cho du khách có thể thắp hương cầu năm mới tốt lành tại các ngôi chùa có lịch

CẦN THIẾT LẬP MỘT WEBSITE RIÊNG GIỚI THIỆU VỀ TẾT NGUYÊN ĐÁN CỦA NGƯỜI VIỆT NAM MỘT CÁCH CHI TIẾT, SỐNG ĐỘNG VÀ CỤ THỂ ĐỂ LÀM NỔI LÊN NHỮNG NÉT ĐỘC ĐÁO VÀ ĐẶC SẮC CỦA NGÀY TẾT CỔ TRUYỀN, TẠO RA NHỮNG ẢN TƯỢNG SÂU ĐẬM CHO DU KHÁCH, ĐẶC BIỆT LÀ DU KHÁCH NƯỚC NGOÀI.

sử lâu đời ở Việt Nam.

- Đối với những du khách muốn tìm hiểu và muốn có trải nghiệm Tết cổ truyền của Việt Nam thì phải làm cho du khách cảm nhận được không khí chuẩn bị đón Tết đặc trưng của người Việt tại những nơi như chợ Tết, chợ hoa,... Tạo điều kiện cho du khách tham gia các hoạt động như gói bánh chưng, bánh tét, sắm sửa dọn nhà, bày mâm ngũ quả cùng gia đình Việt. Hay hướng du khách đến các lễ hội truyền thống đầu năm của người Việt, kết hợp với việc chú trọng tạo bầu không khí đầm ấm, hạnh phúc bên người thân trong khoảnh khắc Giao thừa với những cảm xúc thú vị trên con đường du xuân.

- Đối với những du khách đến Việt Nam để thưởng thức ẩm thực, các nhà hàng khách sạn cần chuẩn bị chương trình ẩm thực đặc trưng để phục vụ du khách trong và ngoài nước. Tổ chức các thực đơn đặc trưng ngày Tết gồm các món ăn ngon cổ truyền, tiệc giao thừa với đầy đủ giò chả, bánh chưng, bánh dày,...

2.5. Nâng cao chất lượng phục vụ trong dịp Tết Nguyên Đán

Việc nâng cao chất lượng phục vụ không

PHONG TỤC, TẬP QUÁN CỔ TRUYỀN NGÀY TẾT VÀ CÁC HOẠT ĐỘNG VUI XUÂN ĐÓN TẾT KHÔNG NHỮNG LÀ CƠ SỞ ĐỂ TẠO RA CÁC SẢN PHẨM DU LỊCH MÀ CÒN LÀ YẾU TỐ THúc ĐẨY ĐỘNG CƠ ĐI DU LỊCH CỦA DU KHÁCH.

phải nhiệm vụ của riêng công ty du lịch hay khách sạn, nhà hàng cung cấp dịch vụ nghỉ dưỡng, cũng không phải nhiệm vụ riêng lẻ của bên gửi khách hay nhận khách, mà là sự phối hợp chặt chẽ giữa các bên.

- Đối với công ty du lịch

Giảm mật độ tiếp xúc giữa các khách du lịch khi di chuyển trên các phương tiện giao thông, để vừa đảm bảo công suất của phương tiện vận chuyển vừa giúp tạo ra sự thoải mái cho du khách, nhất là đối với các chuyến tour dài ngày. Để thực hiện tốt biện pháp này, các công ty có thể tăng số lượng và cải thiện chất lượng phương tiện vận chuyển, bảo đảm uy tín, chất lượng các tour du lịch. Tăng cường tiện nghi trên phương tiện vận chuyển như bố trí khu vệ sinh, tivi,... để du khách cảm thấy thoải mái và tiện nghi trên hành trình khám phá.

Đưa nhiều loại hình du lịch vào tour du lịch Tết của du khách để tránh sự nhàm chán, tạo ra sức hấp dẫn như các tour ăn Tết cùng người dân vùng núi, kết hợp với du khảo đồng quê, tham quan phong cảnh dã ngoại hay các tour du lịch city tour ngày Tết, kết hợp với du lịch mua sắm tại các phiên chợ Tết và tham gia vui chơi giải trí tại các khu công viên.

Tăng thêm những lợi ích cho du khách khi tham gia tour du lịch Tết như miễn

phí bữa sáng, hay “lì xì” đầu năm cho du khách. Hoa là nét độc đáo của ngày Tết ở Việt Nam nên việc tặng du khách một bó hoa vào đầu và cuối chương trình du lịch cũng có tác dụng làm tăng chất lượng phục vụ và tăng tình cảm của du khách đối với con người Việt Nam.

- Đối với khách sạn, cơ sở lưu trú

Đa dạng các loại hình dịch vụ vì khách du lịch trong dịp này thuộc nhiều lứa tuổi và nhiều ngành, nghề khác nhau. Mặt khác, khách du lịch trong nước vào thời điểm này thường đi theo nhóm gia đình còn khách nước ngoài cũng đến từ nhiều quốc gia,... và là những nhóm khách có mức chi tiêu cao, do đó các dịch vụ cũng phải có chất lượng cao.

Nâng cấp cơ sở vật chất kỹ thuật phù hợp, tương ứng với thứ hạng của khách sạn, đáp ứng đúng nhu cầu thị hiếu của đối tượng khách. Tăng cường ứng dụng những thành tựu của khoa học công nghệ trong lĩnh vực du lịch, phục vụ khách sạn. Cân đối hợp lý giữa cung và cầu của sản phẩm, dịch vụ du lịch nhằm tổ chức sản xuất và cung ứng kịp thời cho các nhu cầu của du khách.

Về ẩm thực trong dịp này cần tổ chức các bữa ăn có nhiều món ngon ngày Tết để du khách có cảm giác giống như đón Tết ở

KẾT HỢP DU LỊCH TẾT VỚI CÁC LOẠI HÌNH DU LỊCH KHÁC TRONG MỘT TOUR CŨNG GÓP PHẦN NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG, TRÁNH SỰ NHAM CHÁN CHO DU KHÁCH.

nhà. Đối với những món ăn khác cần chế biến theo các cách khác nhau để từ đó tạo ra cho du khách cảm giác mới lạ và phong phú giữa các bữa ăn. Các bữa ăn có thể tổ chức theo hình thức tiệc hay buffet và đi kèm là các hình thức giải trí như ca nhạc, múa hát,... Trong thực đơn cần cố gắng đáp ứng các nhu cầu của du khách.

2.6. Đẩy mạnh liên kết đa ngành trong công tác phục vụ du lịch trong dịp Tết Nguyên Đán

Ngành du lịch cần chủ động phối hợp với các ban, ngành khác và huy động sự tham gia của nhân dân vào hoạt động du lịch để tạo điều kiện cho du lịch trong dịp Tết phát triển. Đây là việc cần thiết bởi bản thân nhân dân và phong tục ngày Tết cổ truyền là nhân tố quan trọng thu hút khách du lịch. Mặt khác, sự tham gia của nhân dân sẽ làm cho sản phẩm của du lịch Tết trở nên phong phú và giảm tình trạng quá tải ở các khách sạn, nhà hàng lớn. Sự thân thiện, gần gũi của người dân địa phương đối với khách du lịch cũng góp phần kích thích nhu cầu tiêu dùng, nhu cầu tham quan tìm hiểu của du khách.

Nâng cao nhận thức cho nhân dân về những lợi ích tiềm tàng mà du lịch Tết Nguyên Đán của người Việt đem lại để họ đảm bảo những điều kiện như nguồn tài nguyên, cho thuê nhà ở, mở nhà hàng phục vụ du khách và khai thác những tiềm năng khác để nguồn tài nguyên du lịch Tết khai thác có hiệu quả.

NGÀNH DU LỊCH CẦN CHỦ ĐỘNG PHỐI HỢP VỚI CÁC BAN, NGÀNH KHÁC VÀ HUY ĐỘNG SỰ THAM GIA CỦA NHÂN DÂN VÀO HOẠT ĐỘNG DU LỊCH ĐỂ TẠO ĐIỀU KIỆN CHO DU LỊCH TRONG DỊP TẾT PHÁT TRIỂN.

Ngành quản lý văn hóa cần phối hợp chặt chẽ với chính quyền sở tại trong công tác quản lý lễ hội, phong tục, tập quán và đảm bảo an toàn cho du khách. Ổn định và an toàn là yếu tố có ý nghĩa rất lớn đối với du khách và cơ quan cung ứng dịch vụ du lịch./.

TÀI LIỆU THAM KHẢO:

- “*Cơ sở văn hóa Việt Nam*”, Trần Ngọc Thêm, NXB. Giáo dục, 2000
- “*Gia lễ xưa và nay*”, NXB. Thanh niên, 1999
- “*Nghi lễ thờ cúng truyền thống...*”, NXB. Văn hóa dân tộc, 2002
- “*100 điều nên biết về phong tục Việt Nam*”, NXB. Văn hóa dân tộc, 2007
- “*Việc họ*”, NXB Văn hóa dân tộc, 2006
- “*Tập tục và nghi lễ dâng hương*”, NXB. Thanh niên, 2009
- “*Phong vị Tết Việt*”, NXB. Phụ nữ, 2010
- “*Tìm hiểu phong tục Việt Nam qua tết - lễ - hội - hè*”, NXB. Văn nghệ TP. Hồ Chí Minh, 1998
- “*Văn hóa cổ truyền Việt Nam*”, NXB. Từ điển bách khoa và Viện văn hóa, 2009